Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Asia: HE 274/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) toteaa pyydettynä asiantuntijalausuntona seuraavaa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta:

ELY-keskuksille annetun yleisen toimivallan lisäksi Lapin ELY-keskukselle on annettu erikseen tehtäviä, joilla on yhdyspinta saamelaiskäräjistä annettuun lakiin. Lapin ELY-keskuksen toimialaan kuuluvat mm. Suomen ja Norjan välisen sopimuksen kalastuksesta Tenojoen vesistössä ja sen osana olevan kalastussäännön (42/2017)-, kalastuslain (379/2015) toimeenpanotehtävät, Inarijärven säännöstelystä tehdyn Suomen, Norjan ja Venäjän välisen valtiosopimuksen (SopS 39/1959) mukaiset toimeenpanotehtävät, Suomen ja Norjan välisestä rajavesistökomissiosta tehdyn sopimuksen (31/1981) mukaiset toimeenpanotehtävät, Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen mukaiset toimeenpanotehtävät (91/2010), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain (986/2011) ja Kolttalain (253/1995) mukaiset tehtävät.

Lausuttavana oleva hallituksen esitys (9 §) laventaa voimassa olevan lain neuvotteluvelvoitteen yhteistoiminta- ja neuvotteluvelvoitteeksi sekä muuttaa velvoitteen kynnystä. Hallituksen esitys jättää täsmentämättä, millaisia vaikutuksia esitetyllä muutoksella olisi.

Hallituksen esitykseen on kirjattuna, että neuvottelut tulee käydä alkuperäiskansoja edustavien instituutioiden kanssa lainsäädäntöön ja hallinnollisiin toimenpiteisiin liittyvissä asioissa. Neuvotteluiden tarkoituksena tulee olla yhteisymmärrykseen pääseminen tai alkuperäiskansan suostumuksen saaminen. Hallituksen esitykseen kirjattua muotoilua toivotaan selkiytettävän ja täsmennettävän erityisesti neuvottelujen tuloksen osalta.

Lisäksi esityksen 9 a §:ssä todetaan, että viranomainen ei saisi aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa saamelaisten oikeuksien toteutumiselle, ellei toimenpiteelle olisi perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia painavan yhteiskunnallisen tarpeeseen toteuttamisessa. Huomattavaa haittaa ei saisi missään tilanteessa aiheuttaa. Toimeenpanon kannalta tulisi tarkentaa käsitettä ”vähäistä suurempi haitta” ja huomioida säännöksen suhde sektorilainsäädäntöön sekä niiden tavoitetiloihin.

ELY-keskus pitää tärkeänä, että mahdollisista lain muutoksista järjestetään riittävää koulutusta viranomaisille ja viranomaiselle varmistetaan riittävät resurssit yhteistoiminta- ja

neuvotteluvelvoitteen sekä saamen kielilain toteutumiseksi. Kielilain toteutumiseksi on huomioitava kolmen saamen kielen tarpeet (pohjoissaame, inarinsaame ja koltansaame).

Ylijohtaja Jaakko Ylinampa

Johtaja Marja Perälä

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta

Tämä asiakirja KEHA/19152/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/19152/2022 har godkänts elektroniskt

Ylinampa Jaakko 08.01.2023 20:43

Perälä Marja 08.01.2023 20:39